

Tilburg University

Milieurecht en recht van de ruimtelijke ordening

Verschuuren, J.M.

Published in:
Ars Aequi

Publication date:
1994

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Verschuuren, J. M. (1994). Milieurecht en recht van de ruimtelijke ordening: Jurisprudentie. *Ars Aequi*, 43, 2540-2541.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Milieurecht en recht van de ruimtelijke ordening

Mr. J.M. Verschuuren

In dit katern zal een beperkt aantal recente jurisprudentiële ontwikkelingen op het gebied van het milieurecht worden aangestipt en zullen enkele relevante publicaties op hetzelfde terrein op een rij worden gezet.

1 Jurisprudentie van de administratieve rechter

Ondanks het feit dat in de Wet milieubeheer nu het begrip afvalstoffen is gedefinieerd, blijkt uit een eerste uitspraak dat daarnaast ook nog oude jurisprudentie wordt toegepast. Niet voldoende is het om na te gaan of men zich van een bepaalde stof ontdoet, ook moet gekeken worden of de stof nog een nuttige functie kan vervullen, al dan niet na bewerking. De maatschappelijke opvattingen over de vraag of iets een afvalstof is of niet spelen hierbij een rol, zie VzAbr 5 februari 1994, *AB* 1994, 346 (m.nt. Drupsteen) en Abr 11 februari 1994, *Milieurechtspraak* 1994, nr. 30.

Aan het niet-invorderen van een dwangsom is langs bestuursrechtelijke weg niet veel te doen. Weliswaar constateert de voorzitter dat het niet-invorderen op gespannen voet staat met artikel 18.9 Wm, maar dit wordt niet gezien (zoals annotator voorstelt) als een impliciete intrekking van de dwangsom beschikking, zodat geen rechtsbescherming mogelijk is. Nu is de brief van het bevoegd bestuursorgaan waarin staat dat niet zal worden ingevorderd, slechts te zien als

mededeling over feitelijk handelen, VzAbr 14 februari 1994, *AB* 1994, 347 (m.nt. Michiels).

Bijlage II van de EG-richtlijn inzake milieu-effectrapportage (m.e.r.) heeft geen rechtstreekse werking, aldus AGRvS 3 augustus 1993, *AB* 1994, 287 (m.nt. Michiels). De annotator wijst er echter op dat wanneer het gaat om een project dat ernstige nadelige gevolgen voor het milieu heeft, het toch een m.e.r.-plichtig project is volgens artikel 2 van de richtlijn. Een zeer uitgebreid overzicht van jurisprudentie over m.e.r. is te vinden bij M.F. de Jong, Overzicht van de jurisprudentie over milieu-effectrapportage, *M en R* 1994/4, pp. 112-127. In dit nummer van *M en R* zijn ook m.e.r.-uitspraken Agvb 29 maart 1993, *M en R* 1994, nr. 34 (m.nt. Gilhuis) en KB 5 januari 1993, *M en R* 1994, nr. 35 (m.nt. Van der Vliet) opgenomen.

2 Jurisprudentie van de burgerlijke rechter

Twee zaken waarvan de arresten van het Hof al aan de orde zijn geweest in *Katern* nr. 45 zijn inmiddels door de Hoge Raad behandeld. De Windmill-criteria die van toepassing zijn op de vraag of de overheid de civielrechtelijke weg mag bewandelen wanneer zij milieuproblemen wil aanpakken zijn in het arrest Staat/Magnus, HR 22 oktober 1993, *M en R* 1994, nr. 1 (m.nt. Kottentzen-Edzes) en *TMA* 1994-3, p. 75 (m.nt. Bierbooms) door de Hoge Raad verder verduidelijkt. Er is sprake van een onaanvaardbare doorkruising van het publiekrecht, wanneer met behulp van het publiekrecht het beoogde doel (in casu het verwijderen van een partij zinkresidu) op gelijkwaardige wijze — met name wat betreft de daarmee gemoeide tijd en inspanning, alsmede het daaraan verbonden kostenrisico — kan worden bereikt. In casu werd het de Staat toegestaan de civielrechtelijke weg te bewandelen, zij het dat de HR aangeeft dat de toepasselijkheid van het nieuwe artikel 18.9 Wet milieubeheer (de dwangsom) in principe aan het volgen van de civielrechtelijke weg in de weg staat. De uitspraak van het Hof in de Kuunders-zaak is wel overleefd gebleven (HR 18 december 1992, *M en R* 1993, nr. 24, m.nt. Kottentzen-Edzes, *NJ* 1994, 139 m.nt. Scheltema en Brunner, *AB* 1994, 396, *Gemeentestem* 6970, 5, m.nt. Damen, *AA* 1993, p. 664, m.nt. Drupsteen).

Toegewezen vorderingen van immateriële schade als het gaat om milieuverontreiniging zijn er niet veel. Een recente uitzondering wordt ge-

vormd door Rb Roermond 23 juli 1992, *M en R* 1994, nr. 38 (m.nt. Den Hartog).

3 Jurisprudentie van de strafrechter

In haar arrest van 26 oktober 1993, *M en R* 1994, nr. 22 en *NJ* 1994, 99, heeft de Hoge Raad duidelijkheid geschapen omtrent de vraag of de zorgplichtbepaling van artikel 14 Wbb ook zelfstandige werking toekomt (met andere woorden zonder dat over de betreffende materie een amvb ingevolge artikel 8-13 Wbb bestaat). Strafrechtelijke vervolging van onzorgvuldig te werk gaan de kabelbranders die daarmee de bodem verontreinigen is mogelijk, ook al is het kabelbranden op zichzelf niet geregeld op basis van de Wbb. Zie hierover L.E.M. Hendriks, De Hoge Raad en artikel 14 Wbb, in: *M en R* 1994/5, pp. 138-144. Vervolging van de Staat der Nederlanden wegens overtreding van de zorgplicht van artikel 14 Wbb behoort niet tot de mogelijkheden, aldus HR 25 januari 1994, *Milieurechtspraak* 1994, 17. Zie over zorgplichtbepalingen recentelijk ook C. Lambers, *De ontbrekende schakel in het milieurecht*, oratie Groningen, Kluwer, Deventer 1994 en J.M.H.F. Teunissen en A.Q.C. Tak, Recht ist was der Umwelt nützt?, *NJB* 1994/18, p. 605 e.v. en de reacties op dit artikel in *NJB* 1994/29, pp. 1006/1010.

4 Literatuur

Enkele in 1993 en 1994 verschenen publicaties die nog niet in dit katern zijn gesignaleerd:

- R.J.J. van Acht/G.C. Sicking (red.), *Privaatrecht en milieu*, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1994;
- Chr. Backes, *Juridische bescherming van ecologisch waardevolle gebieden* (diss.), W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1993;
- Chr. Backes/A.J. Cnoop Koopmans, *Flora en faunawet*, VMR 1993-3, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1993;
- L. Bomhof, *Het handhavingsperspectief voor beleid en regelgeving op milieugebied in de jaren negentig*, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1994;
- J.H.G. van den Broek/D. van der Meijden/R.E. Hallo, *Openbaarheid van milieurelevante bedrijfsgegevens*, VMR 1993-5, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1993;
- J.H.G. van den Broek / F.J.C.M. de Kok /

- A.P.M. Meulenberg / G.J. Niezen, *De Wet milieubeheer in bedrijf*, 2e druk, Kluwer, Deventer 1994;
- W. Brussaard / Th.G. Drupsteen / P.C. Gilhuis / N.S.J. Koeman (red.), *Milieurecht*, 3e druk, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1993;
- W. Brussaard (red.), *Hoofdpijnen van agrarisch recht*, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1993;
- M. Heldeweg, *Normstelling en expertise: waarborgen voor technische deskundigheid in het bijzonder bij vergunningverlening in het milieurecht*, Den Haag 1993;
- E.H. Hulst, *Grondslagen van milieu-aansprakelijkheid* (diss.), Gouda Quint, Arnhem 1993;
- J.H. Jans, *Europees milieurecht in Nederland*, 2e druk, Wolters-Noordhoff, Groningen 1994;
- C. Lambers, *De ontbrekende schakel in het milieurecht* (oratie), Deventer 1994;
- J.H. Nieuwenhuis e.a., *De rol van het recht bij een duurzame ontwikkeling*, VMR 1992-3, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1993;
- N.S.J. Koeman (red.), *Praktijkboek milieu*, Kluwer (losbl.), Deventer 1993;
- N.S.J. Koeman (red.), *Milieuwetgeving 94/95*, Kluwer, Deventer 1994;
- F.C.M.A. Michiels, *De Wet milieubeheer*, 2e druk, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1994;
- H.G. von Meijenfeldt, *De wettelijke regeling van de bodemsanering*, Vermande, Lelystad 1994;
- B.C. Punt/H.W. Samson-Geerlings/C. Waling, *Het milieustrafrecht nader beschouwd*, VMR 1993-1, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1993;
- H.G. Sevenster, *Milieubeleid en gemeenschapsrecht* (diss.), Kluwer, Deventer 1993;
- J. Verschuuren, *Het grondrecht op bescherming van het leefmilieu* (diss.), W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1993;
- J.B.M. Vranken/H.G. von Meijenfeldt, *Inbouw hoofdstuk bodemsanering in de Wet bodembescherming*, VMR 1992-4, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1993;
- L.F. Wiggers-Rust e.a. (red.), *Waste prevention in the EEC*, VMR 1993-4, W.E.J. Tjeenk Willink, Zwolle 1994.